
SPOLOČNÉ VYHLÁSENIE K DEREGULÁCI NOVÝCH GENETICKY MODIFIKOVANÝCH ORGANIZMOV

**Chráňte malých a stredných šľachtiteľov,
poľnohospodárov, ekologický sektor a sektor bez GMO v
EÚ**

---

11. FEBRUÁR 2025

Európske krajiny rokujú o novom ďalekosiahlom právnom návrhu o geneticky modifikovaných organizmoch (GMO). Vztahuje sa na geneticky modifikované (GM) plodiny a voľne rastúce rastliny vyrobené novými technikami úpravy génov (NGT). Tieto geneticky modifikované rastliny sú známe aj ako "nové GMO" alebo "NGT-GMO" a budú väčšinou chránené patentmi, rovnako ako "staré GMO". Návrh zvýši kontrolu nad poľnohospodármi hýstkou spoločností, a obmedzí prístup genetického materiálu pre šľachtiteľov a poľnohospodárov. Predstavuje vážnu hrozbu pre podnikanie európskych malých a stredných šľachtiteľov a poľnohospodárov, ako aj pre ekologický sektor a sektor bez GMO.

Navrhovaný zákon vylučuje nové GMO z platných právnych predpisov EÚ o GMO. Konkrétne vylučuje [väčšinu z nich](#) z kontroly bezpečnosti, čo umožní ich zámerné uvoľňovanie do prírody a ich prítomnosť v potravinovom reťazci bez akéhokoľvek posúdenia rizík, ktoré by hrozí prírode alebo ľudskému zdraviu. Návrh tiež vylučuje monitorovanie väčšiny nových GMO po ich uvoľnení, ktoré je potrebné v prípade, že sa vyskytnú problémy pre spotrebiteľov alebo prírodu, ktoré neboli zachytené počas hodnotenia rizík. [Nezávislí vedci](#) a národné agentúry z [Francúzska](#), [Nemecka](#) a [Rakúska](#) varujú, že nové GMO by mohli predstavovať riziko pre prírodu (napr. zmenené interakcie s opel'ovačmi) a ľudské zdravie (napr. alergénnosť alebo toxicita). Návrh tiež zruší slobodu výberu pre výrobcov a občanov, pretože väčšina nových GMO už nebude vysledovateľná a označená v potravinách.

Táto deregulácia nových GMO bude mať významný sociálno-ekonomický vplyv na poľnohospodárov, šľachtiteľov a ďalších účastníkov potravinového reťazca, no tieto vplyvy sa nebudú zohľadňovať pri hodnotení rizík, ako by sa mali.

Deregulácia nových GMO spôsobí poľnohospodárom a šľachtiteľom problémy, ako je vysvetlené v prílohe nižšie. Medzi tieto problémy patrí biopirátstvo s privatizáciou osív (života), zvýšené riziko žalôb proti poľnohospodárom a šľachtiteľom zo strany patentového priemyslu z dôvodu nárokov na porušenie patentov, administratívna záťaž v dôsledku právnej neistoty ([neustála právna ostražitosť](#)), zvýšené výrobné náklady, riziko straty ich podnikania, znížená rozmanitosť osív (agrodiverzita) - ktorú poľnohospodári potrebujú na prispôsobenie sa účinkom zmeny klímy - a zvýšená

zraniteľnosť voči škodcom a chorobám. Návrh je tiež hrozbou pre existujúce práva poľnohospodárov na uchovávanie, používanie, opätovné používanie a výmenu ich osív ([práva poľnohospodárov na osivá](#)) a [malých a stredných pestovateľov](#) a mohol by tiež [porušovať práva ekologických farmárov a poľnohospodárov bez GMO](#).

Prísľuby udržateľnosti nových geneticky modifikovaných rastlín sú hypotetické, keďže za posledné desaťročie sa [na trh dostalo len veľmi málo nových GMO](#). Medzi novými GMO, ktoré sa dostali na trh, už existujú príklady [zlyhania na trhu](#). Pokiaľ ide o prínosy pre spoločnosť, ako je adaptácia na zmenu klímy so zvýšenou odolnosťou voči suchu, t. j. voči nedostatku vody, výskum prebieha už dlho so starými a novými GMO, [zatiaľ bez úspechu](#). Na druhej strane, selekcia, ktorú vykonávajú poľnohospodári na svojich poliach a malí a strední šľachtitelia, už [ponúka adaptáciu na stresy, ako je sucho \(ktoré sa očakáva, že sa bude zvyšovať s otepľovaním klímy\)](#), a riešenia prispôbené špecifickým miestnym poľnohospodárskym podmienkam a poľnohospodárskym systémom. Napríklad programy ekologického šľachtenia založené na poznatkoch [ponúkajú úspešné, inovatívne odrody](#) s odolnejšími plodinami prispôbenými [princípom](#) a špecifickým podmienkam ekologického poľnohospodárstva. Výrobok alebo systém poľnohospodárskej výroby nemožno vyhlásiť za "udržateľný" len na základe danej odrody rastlín alebo znaku (vlastnosti rastliny). Okrem toho veľká časť prebiehajúceho výskumu s NGT-GMO nie je zameraná na dosiahnutie udržateľnosti alebo prínosu pre spoločnosť, ale je orientovaná na [spotrebu alebo priemysel](#) (s. 3), napríklad [ružové ananásy](#).

Podpísané organizácie reprezentujúce európskych poľnohospodárov, malých a stredných šľachtiteľov, potravinársky sektor a občiansku spoločnosť sú hlboko znepokojení pokusmi o urýchlené dosiahnutie dohody v Rade a rokovaniami medzi Radou a Parlamentom vzhľadom na potenciálne riziká nových GMO pre ľudské zdravie a prírodu a vzhľadom na množstvo nevyriešených otázok, ktoré sú na stole, t. j. patenty, metódy identifikácie a detekcie, cena osív, rozmanitosť osív, koexistencia, negatívne sociálno-ekonomické vplyvy a riziko ďalšej kontroly potravinového reťazca zo strany korporácií. Veľmi nás znepokojuje, že riešenia v oblasti patentov, ktoré navrhol Európsky parlament a belgické a poľské predsedníctvo Rady, neriešia problém patentov (pozri bod 1.1 v prílohe).

Vyzývame európske krajiny, aby chránili svojich poľnohospodárov a šľachtiteľov, ako aj občanov a prírodu. Na všetky nové GMO sa musí naďalej vzťahovať hodnotenie rizík a monitorovanie, metódy identifikácie a detekcie, ako aj sledovateľnosť a označovanie v celom potravinovom reťazci. Krajiny musia mať možnosť zakázať alebo obmedziť ich pestovanie na svojom území.

Vyzývame európske krajiny, aby zastavili dereguláciu nových GMO (geneticky modifikovaných rastlín).

ŠKODLIVÉ DÔSLEDKY DEREGULÁCIE NOVÝCH GMO NA POĽNOHOSPODÁROV A MALÝCH A STREDNÝCH ŠĽACHTITEĽOV V EÚ, NA EKOLOGICKÝ SEKTOR A SEKTOR BEZ GMO A NA POTRAVINOVÝ REŤAZEC EÚ

- 1_ Patenty na život vedúce k biopirátstvu.
- 2_ Zvýšená právna neistota pre šľachtiteľov a poľnohospodárov a zvýšené riziko žalôb proti nim, čo ohrozuje ich podnikanie.
- 3_ Ohrozenie životaschopnosti a existencie ekologického sektora a sektora bez GMO.
- 4_ Nezvratné zvýšenie závislosti poľnohospodárov od niekoľkých osivárskych spoločností s očakávaným zvýšením ich výrobných nákladov.
- 5_ Menšia rozmanitosť osív prispôbených miestnym podmienkam a klimatickým zmenám a riziká pre potravinovú bezpečnosť.
- 6_ Pravdepodobné zvýšenie zraniteľnosti potravinového reťazca EÚ.

1_ PATENTY NA ŽIVOT VEDÚCE K BIOPIRÁTSTVU

Uplatňovanie patentov na živé organizmy vyvoláva vážne etické otázky, pretože život nie je ľudský vynález. Navyše tieto takzvané "vynálezy", na ktoré sa uplatňujú patenty, sú často založené na už [existujúcom genetickom materiáli](#), ktorý sa získava z prírody alebo z polí poľnohospodárov bez ich slobodného a informovaného súhlasu, ani bez kompenzácie alebo zdieľania výhod získaných prostredníctvom patentu.

Európske patentové právo umožňuje súkromným spoločnostiam nárokovať si [patent](#) na techniky použité na získanie rastliny (t. j. nové techniky úpravy génov alebo NGT), ako aj na rastlinné produkty a genetické informácie, ktoré sú výsledkom týchto techník. To znamená, že patenty sa môžu vzťahovať na znaky a genetický materiál, ktoré sú [prítomné v rastlinách získaných konvenčným šľachtením](#) (nie genetickým inžinierstvom) alebo ktoré existujú v prírode.

Súkromné spoločnosti tak privatizujú genetické zdroje, ktoré im nepatria (biopirátstvo) a ktoré teraz môžu [šľachtitelia](#) a [poľnohospodári](#) za určitých podmienok používať a opätovne využívať.

Metódy detekcie a identifikácie nových GMO sú nevyhnutným spôsobom ochrany poľnohospodárov pred týmto zneužitím rozšírenia rozsahu patentov, ktoré by sa inak mohlo rozšíriť z dôvodu nedostatočnej transparentnosti (pozri bod 2.3).

[Medzinárodné zmluvy](#) (článok 19 a článok 21) uznávajú právo poľnohospodárov na osivo, t. j. právo na uchovávanie, používanie, opätovné používanie, výmenu a predaj osiva.

1.1. FALOŠNÉ RIEŠENIA

[Európsky parlament](#) a [Rada](#) uznávajú dôležitosť problému patentov, avšak riešenia, ktoré navrhujú, tento problém nevyriešia. Podľa [právnej štúdie](#) z decembra 2024 požiadavka Európskeho parlamentu vylúčiť rastliny modifikované novými genetickými technológiami (NGT) z patentovateľnosti (s. 10) porušuje ustanovenia Európskeho patentového dohovoru (EPD). Zákaz patentovania nových geneticky modifikovaných organizmov sa musí uskutočniť prostredníctvom EPC (s. 34), čo sa týka aj nečlenských štátov EÚ.

V roku 2024 belgické predsedníctvo Rady predložilo kompromisný návrh, podľa ktorého sa na nové GMO môže vzťahovať úplná deregulácia podľa návrhu Komisie (bez hodnotenia rizík, monitorovania, identifikácie a detekcie, výsledovateľnosti alebo označovania), [len ak nie sú patentované](#) (s. 11). To však môže byť v rozpore so [zásadou proporcionality](#) práva EÚ (s. 41).

V januári 2025 [poľské predsedníctvo predložilo revidovaný návrh](#) vychádzajúci z belgického znenia, ktorý však tiež [neposkytuje riešenie](#). Stále by sa [zvýšila koncentrácia sektora osív](#) v rukách niekoľkých veľkých spoločností. Táto koncentrácia by bola škodlivá pre európske malé a stredné šľachtiteľské odvetvia; zvýšila by závislosť poľnohospodárov od týchto niekoľkých spoločností; zvýšila by zraniteľnosť nášho potravinového reťazca; a pravdepodobne by viedla k menšej rozmanitosti osív prispôbených miestnym poľnohospodárskym podmienkam a zmene klímy (pozri body 4, 5 a 6).

Okrem toho, pokiaľ ide o návrhy belgického a poľského predsedníctva, bez veľmi potrebných metód identifikácie a zisťovania všetkých nových GMO nebude možné presadzovať zákon a zabrániť podvodom. Metódy detekcie a identifikácie sú [podľa odborníkov](#) uskutočniteľné (pozri body 2.3 a 2.4).

2_ ZVÝŠENÁ PRÁVNA NEISTOTA PRE ŠĽACHTITEĽOV A POĽNOHOSPODÁROV A ZVÝŠENÉ RIZIKO ŽALÔB PROTI NIM, ČO OHROZUJE ICH PODNIKANIE

2.1. ŠĽACHTITELIA

Európska únia je domovom veľmi bohatého a dynamického sektora, ktorý tvorí [približne 7 000 šľachtiteľských podnikov, ktoré zamestnávajú približne 52 000 ľudí](#). Európski šľachtitelia môžu v súčasnosti používať konvenčne vyšľachtené osivo a reprodukčný materiál (t. j. hľuzy, odrezky, mladé rastliny), je to známe ako [výsada šľachtiteľov](#).

V dôsledku biopiráctva môže semenárska spoločnosť, ktorá vlastní patent, podať žalobu na šľachtiteľov, s tvrdením, že (malí a strední šľachtitelia) používajú semená a materiál, ktorý patrí jej (spoločnosti). Šľachtitelia, ktorí investovali čas a peniaze do vývoja nového osiva alebo reprodukčného materiálu, [môžu prísť o všetku svoju ťažko vydetú prácu](#). Šľachtitelia môžu tiež stratiť prístup ku genetickým zdrojom, ktoré potrebujú na svoju prácu (výsada šľachtiteľov). So zníženým prístupom k biologickej diverzite bude pre nich ťažšie vyvíjať plodiny odolné voči zmene klímy a prispôbené miestnym podmienkam a inovácie v EÚ sa znížia. Šľachtiteľom sa pravdepodobne zvýšia [náklady a pracovné zaťaženie](#), pretože budú musieť dôkladne kontrolovať, aký materiál patrí do patentového odvetvia, aby čo najviac predchádzali právnym problémom. Možno im tiež budú chýbať prostriedky na to, aby si v prípade súdneho sporu najali právnik. To je už teraz problémom mnohých šľachtiteľov, ktorí čelia nákladnej a časovo náročnej úlohe požiadať laboratórium o vykonanie [sekvenovania](#) genetického materiálu (DNA) všetkých svojich rastlín, aby sa uistili, že patentovaná vlastnosť nie je obsiahnutá v ich odrodách.

2.2. POĽNOHOSPODÁRI

Biopiráctvo a súdne spory predstavujú hrozbu aj pre malých a stredných poľnohospodárov, pretože mnohí z nich sa venujú šľachteniu rastlín priamo na farmách - tradičnému výberu nových odrôd rastlín - a používajú vlastné osivá, ktoré sú dobre prispôbené ich potrebám (podmienkam pestovania na ich farmách). V prípade súdnych sporov môžu poľnohospodári stratiť právo používať a opätovne používať vlastné osivá. To by zvýšilo ich výrobné náklady, pretože by nemali inú možnosť ako kupovať GMO-osivá a stratili by prístup k osivám prispôbeným ich pestovateľským podmienkam. Ekologickí poľnohospodári a poľnohospodári bez GMO môžu byť tiež žalovaní, ak sú ich plodiny náhodne kontaminované materiálom s modifikovanými génmi (pozri bod 3).

2.3. ŽIADNA DETEKCIA A VYSLEDOVATEĽNOSŤ

Návrhom zaniká povinnosť zverejňovať metódy identifikácie a detekcie nových GMO rastlín a väčšina z nich nebude mať žiadnu možnosť vysledovateľnosti, t. j. nebude možné ich sledovať po uvoľnení do poľnohospodárskej pôdy alebo prírody. Žiadna vysledovateľnosť znamená, že pre šľachtiteľov a poľnohospodárov bude ťažšie, ak nie nemožné, zistiť, odkiaľ materiál, ktorý používajú, pochádza, a tak sa uistiť, že nie je patentovaný.

Bez vysledovateľnosti a metód detekcie a identifikácie nebude [pre poľnohospodárov a šľachtiteľov možné v prípade žaloby dokázať](#), že [materiál, ktorý používajú, nie je patentovaný](#). Poľnohospodári nemajú technické prostriedky na vykonanie sekvenovania genetického materiálu (DNA) svojich semien potrebného na preukázanie, že boli získané konvenčným šľachtením, a nie modifikáciou génov, preto potrebujú metódy identifikácie a detekcie. V prípade konania o porušení práva preto poľnohospodári nebudú môcť preukázať, že v prípade kontaminácie alebo privatizácie svojich semien nepoužili patentovaný materiál (obrátenej dôkazný prostriedok, ktorý by mal za normálnych okolností znášať majiteľ patentovaného výrobku, ktorý spôsobil škodu). Okrem toho môžu byť ich [osivá a úroda počas trvania súdneho konania zabavené \(s. 15\) a v prípade odsúdenia môžu byť zničené \(s. 21\)](#). Pre mnohých poľnohospodárov a drobných šľachtiteľov by to predstavovalo ekonomickú záťaž, z ktorej by sa nemuseli finančne spamätať. Z dlhodobého hľadiska by poľnohospodári nemuseli mať inú možnosť, ako každoročne kupovať patentované geneticky modifikované osivá, aby sa vyhli prípadným žalobám za porušenie práv.

Návrh na dereguláciu nových GMO umožňuje súkromným spoločnostiam so značnými ekonomickými zdrojmi zbaviť sa zodpovednosti za škody, ktoré ich výrobky môžu spôsobiť na zdraví alebo životnom prostredí. Namiesto toho táto zodpovednosť prípadne európskym poľnohospodárom a šľachtiteľom, ktorí nebudú môcť preukázať, že takéto škody nespôsobili, pričom ich plodiny a z nich získané produkty môžu byť zničené a môžu im byť uložené vysoké pokuty za náhradu škody.

2.4. FALOŠNÉ RIEŠENIA

Podľa platných právnych predpisov o GMO je vlastník geneticky modifikovanej rastliny povinný zverejniť metódu detekcie a všetky GMO podliehajú vysledovateľnosti.

Legislatívny návrh o nových GMO a kompromisný [návrh poľského predsedníctva](#), - o ktorých v súčasnosti európske krajiny rokujú s cieľom dosiahnuť politickú dohodu o znení - vychádzajú zo [spornej myšlienky, že nové GMO nemožno zistiť a identifikovať](#), pretože by na to neexistovali technické metódy. Napriek tomu dva výskumné programy financované EÚ, [Darwin](#) a [Detective](#), pracujú na vytvorení metód identifikácie a detekcie nových GMO. Komisia svojím legislatívnym návrhom predbieha vozom koňa, pričom by bolo logické [počkať na výsledky týchto výskumných projektov](#).

3_ OHROZENIE ŽIVOTASCHOPNOSTI A EXISTENCIE EKOLOGICKÉHO SEKTORA A SEKTORA BEZ GMO

Navrhovaný zákon [neposkytuje jasný právny základ a praktické nástroje na ochranu ekologických a bez GMO poľnohospodárov a šľachtiteľov pred kontamináciou](#) plodín novými GMO. Je to tak preto, že neexistuje vysledovateľnosť a právny základ, na základe ktorého by členské štáty mohli prijať opatrenia na koexistenciu, ktoré by umožnili ekologickým poľnohospodárom a poľnohospodárom bez GMO vykonávať svoju činnosť, a členské štáty nemôžu zakázať alebo obmedziť pestovanie väčšiny nových GMO na svojom území.

Návrh by mohol porušiť [základné práva ekologických poľnohospodárov na vlastníctvo a slobodu podnikania](#) (s. 14). Tým, že návrh ohrozuje životaschopnosť európskeho sektora ekologického poľnohospodárstva, je v rozpore s [cieľom samotnej Európskej komisie](#) dosiahnuť do roku 2030 25 % poľnohospodárskej pôdy v ekologickom

poľnohospodárstve, aby sa uľahčila transformácia na udržateľný potravinový systém v EÚ.

Podľa existujúcich právnych predpisov o GMO môžu krajiny definovať opatrenia týkajúce sa koexistencie na vnútroštátnej úrovni. Tie zahŕňajú zákonné právo členských štátov vypracovať určité praktické opatrenia na zabránenie kontaminácie GMO. Tieto opatrenia, ktoré sa môžu týkať aj konkrétnych plodín a geografických oblastí (napríklad odstupové vzdialenosti), sú prospešné pre poľnohospodárov, ktorí pestujú GMO, aj pre poľnohospodárov, ktorí GMO nepestujú, pretože znižujú riziko kontaminácie a ekonomické náklady s ňou spojené, ako aj riziko súdnych sporov medzi poľnohospodármi. Existujúce právne predpisy o GMO obsahujú aj ustanovenie o zákaze a obmedzení pestovania GMO na svojom území, [čo už robí 18 krajín a regiónov Európy](#). Toto opatrenie umožňuje krajinám zabezpečiť ochranu pred kontamináciou a tiež rozhodovať o využívaní svojej pôdy a o rozvoji svojej poľnohospodárskej politiky.

Okrem toho, v prípade neexistencie vnútroštátnych opatrení týkajúcich sa koexistencie, ekologickí poľnohospodári a poľnohospodári bez GMO, šľachtitelia a účastníci potravinového reťazca môžu byť vystavení väčšej kontaminácii a môžu byť nútení znášať náklady na čistenie svojich kultúr a výrobkov, hoci za to nie sú zodpovední. V roku 2014 sa [odhadované ekonomické straty, ktoré sa priamo pripisujú problémom spôsobeným pestovaním GMO](#), zvýšili až na 14 756 EUR na jedného ekologického poľnohospodára.

Nedostatočná výsledovateľnosť tiež sťažuje ekologickým poľnohospodárom a poľnohospodárom bez GMO a spracovateľom a maloobchodníkom bez GMO [zaručiť, že ich výrobky neobsahujú GMO, a zabezpečiť koexistenciu v potravinovom reťazci](#) od prevádzkovateľa k prevádzkovateľovi. Neprítomnosť GMO je základným kameňom ich obchodného modelu, ktorý bude vážne narušený, ak už nebude možné zaručiť, že nepoužívajú GMO.

4_ NEZVRATNÝ NÁRAST ZÁVISLOSTI POĽNOHOSPODÁROV OD NIEKOĽKÝCH OSIVÁRSKÝCH SPOLOČNOSTÍ S OČAKÁVANÝM NÁRASTOM ICH VÝROBNÝCH NÁKLADOV

Malé a stredné komerčné poľnohospodárske podniky zápasia s nízkymi cenami za ich produkty a často [ukončujú svoju činnosť](#). Návrh o nových GMO predstavuje riziko, že ich postavenie v potravinovom reťazci sa ešte viac sťažuje, pretože [pravdepodobne povedie k výraznému zvýšeniu cien osív](#) (s. 23). Podľa [údajov amerického ministerstva poľnohospodárstva \(USDA\)](#) sa v rokoch 1990 až 2020 ceny osív s geneticky modifikovanými vlastnosťami zvýšili o 463 % v porovnaní s nárastom cien osív bez GMO približne o 120 %.

Deregulácia nových GMO pravdepodobne [zintenzívni koncentráciu semenárskeho priemyslu](#) v EÚ (s. 31). [V súčasnosti len štyri spoločnosti kontrolujú viac ako 60 % celosvetového trhu s osivami](#): Bayer, DowDupont/Corteva, ChemChina-Syngenta a BASF. Týchto niekoľko dominantných firiem tak bude mať [väčšiu moc](#) nad výrobnými rozhodnutiami poľnohospodárov (s. 20). Kvôli biopirátstvu a súdnym sporom tieto spoločnosti tiež zvýšia svoju moc nad poľnohospodármi, ktorí teraz môžu používať a opätovne používať svoje osivá. Menšia autonómia bude znamenať, že európski poľnohospodári budú zraniteľnejší voči globálnym výkyvom cien osív.

5_ MENŠIA ROZMANITOSŤ OSÍV PRISPÔSOBENÁ MIESTNYM PODMIENKAM A KLIMATICKÝM ZMENÁM A RIZIKÁ PRE POTRAVINOVÚ BEZPEČNOSŤ

Návrh o nových GMO pravdepodobne povedie [k menšej rozmanitosti osív](#) (s. 23). Veľké semenárske spoločnosti by sa zamerali na predaj niekoľkých priemyselných odrôd, zatiaľ čo biopirátstvo a súdne procesy zároveň sťažujú [mnohým poľnohospodárom, ktorí neustále obnovujú agrobiodiverzitu šľachtením, opätovným používaním a výmenou vlastných osív](#), a mnohým malým a stredným európskym šľachtiteľom možnosť naďalej vyvíjať veľké množstvo odrôd osív prispôbených veľmi rozdielnym poľnohospodárskym podmienkam v Európe a klimatickým zmenám.

V Európe potrebujeme rozmanitosť osív, aby zodpovedala jej [veľmi bohatej a rozmanitej vidieckej krajine](#) a klimatickým podmienkam. Menšia rozmanitosť z dôvodu zvýšenej genetickej uniformity by tiež zvýšila zraniteľnosť poľnohospodárstva v Európe voči [škodcom a chorobám](#) (s. 58) a [extrémnym klimatickým javom](#).

Z dlhodobého hľadiska je koncentrácia genetických zdrojov v rukách niekoľkých veľkých semenárskych spoločností a následné znižovanie agrobiodiverzity nezlučiteľné s [potravinovou suverenitou](#) (ktorá zahŕňa právo národov na určovanie vlastných potravinových systémov) a [predstavuje hrozbu pre globálnu potravinovú bezpečnosť](#). Tradičné odrody poľnohospodárov a tzv. krajové odrody (druhy, ktoré sú lokálne prispôbené svojmu prostrediu) a rozmanitosť osív, ktoré v súčasnosti vyvíjajú malí a strední európski šľachtitelia, sú odolnejšie ako tie, ktoré majú malú genetickú rozmanitosť.

6_ PRAVDEPODOBNÉ ZVÝŠENIE ZRANITEL'NOSTI POTRAVINOVÉHO REŤAZCA

Globálne trhy s komoditami a dodávateľské reťazce kontrolované korporáciami v posledných troch rokoch [zaznamenali otrasy](#) (t. j. pandémie Covid, vojna na Ukrajine). Nedostatok hnojív, nestále a špirálovito rastúce ceny potravín, strata úrody a prázdne regály sa [stali novým normálom](#) (s. 12). V budúcnosti môžeme očakávať ďalšie šoky, a preto je nevyhnutné, aby bol náš potravinový reťazec odolnejší. Návrh o nových GMO ešte viac zvýši vplyv podnikov na náš potravinový reťazec a dodávateľské reťazce kontrolované podnikmi sú koncentrovanejšie, a [preto môžu byť veľmi zraniteľné voči otrasom](#) (s. 13). Deregulácia nových GMO preto predstavuje riziko zvýšenia zraniteľnosti nášho potravinového reťazca s negatívnymi dôsledkami pre poľnohospodárov aj spotrebiteľov.

SIGNATÁRI

INICIÁTORI

Greenpeace
Centro Internazionale Crocevia
European Coordination Via Campesina
IFOAM Organics Europe
Nordic Maize Breeding
POLLINIS

EU A MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE

Corporate Europe Observatory
Biodynamic Federation Demeter International
EuroCoop
European Consortium for Organic Plant Breeding (ECO–PB)
Friends of the Earth Europe (FoEE)
Navdanya International
Oxfam
Slow Food

NÁRODNÉ ORGANIZÁCIE

ŠLACHTITELIA A ŠLACHTITEL'SKÉ ORGANIZÁCIE

Allkorn
Apfel:gut e.V.
Bingenheimer Saatgut AG
BioSaat GmbH
Bloem en Oogst
Dachverband oekologische Pflanzenzüchtung in Deutschland e.V.
De Beersche Hoeve
De Bolster
De Zaderij
EURGANIC (Dr. Benedikt Haug)
Fondazione Seminare il Futuro
Forschung & Züchtung Dottenfelderhof
Fund for crop development (FKE)
gzpk (Getreidezüchtung Peter Kunz)
Initiative for GE–free seeds and breeding
Keyserlingk–Institut
KLEINeFARM
KVANN Norwegian Seed Saver
Ökologische Tierzucht gGmbH
Rete Semi Rurali ETS
Sativa Rheinau AG
Seed Shepherd
Sito Seeds
Stichting Zaadgoed
Vitale Rassen
Vivaio il Ruscello

POL'NOHOSPODÁRSKE ORGANIZÁCIE

AGRIKA s.r.o
Agrodružstvo Tuchyna
AIAB
AltragricolturaBio

Arbeitsgemeinschaft bäuerliche Landwirtschaft (AbL) e.V.
Asociácia včelárov Slovenska
Association of Croatian Family Farms
Associazione per l'Agricoltura Biodinamica
Associazione per l'agricoltura biodinamica Bolzano–Trento
Associazione Rurale Italiana
Associazione Solidarietà Campagna Italiana (ASCI)
Associazione Veneta Produttori Biologici e Biodinamici (AVeProBi) Bio Austria
BioForum
Biohuis
Bioland e.V.
Bioland Südtirol
Boerenforum
Brova, spol. s r.o.
Caring Farmers
Confédération Paysanne
Consorzio della Quarantina
Demeter Associazione Italia
Demeter CS
Demeter Germany
Eco–Farm Nitra s.r.o.
EHNE Bizkaia
Erde & Saat
ETXALDE Nekazaritza Iraunkorra
FARMARIA s.r.o.
Federatie van Agro–ecologische Boeren
Fédération Nationale d'Agriculture Biologique (FNAB)
Fédération Nature & Progrès
Federazione Italiana Agricoltura Biologica e Biodinamica (FederBio)
Finnish Organic Producer's Alliance (FOPA)
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug
Foundation Demeter
GemerProdukt Valice, OVD
Hrvatski savez udruuga ekoloških proizvođača
Interessengemeinschaft Nachbau
Junges Bioland e.V.
La Ruda
Norsk Bonde – og Småbrukarlag (The Norwegian Farmer and Smallholder Association)
Northern Greece Organic Farmers Association
PPD Komjatice
Samengreisslerei
SEMA HŠ s.r.o.
Sindicato de obreros del campo - sindicato andaluz de trabajadores (SOC-SAT)
Union des Agriculteurs-rices Bio de Wallonie (UNAB)
Vlaams Agrarisch Centrum
Zeleninársko potravinárske družstvo (ZPD)

VÝROBCOVIA POTRAVÍN A OBCHODNÍCI

AssoBio
Biotatry H&B
BS Profi s.r.o.
Bulgarian Organic Foods Ltd
Bund Ökologische Lebensmittelwirtschaft e.V.
Bundesverband Naturkost Naturwaren
(BNN) e. V.
Createc msc s.r.o.
Denofa As
EcorNaturaSi
Ekoplaza
Framipek s.r.o
Gino Girolomoni Cooperativa Agricola
Københavns Fødevarefællesskab
Mäspoma spol. s.r.o MoravoSeed
Slovakia s.r.o.
NaNa Bio BV
Odin Foodcoop
Open Farm
Rapunzel Naturkost GmbH
SYNABIO
Zväz výrobcov krmív, skladovateľov a
obchodných spoločností

ORGANIZÁCIE OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

Aegilops
Agrárna komora Slovenska
Amis de la Terre (FoE France)
ARCHE NOAH
Arci Nazionale
Asociación Vida Sana
Asociatia Mai bine
Association Quinta das Aguias
Associazione Verdi Ambiente e Società
Aucs Aps
Banya–Tanya Alapítvány
Beyond GM
Bioacademy
Bioconsom'acteurs
Biologisk–dynamisk Forening Norge
Biovrt – u skladu s prirodom
Bond Beter Leefmilieu
Broederlijk Delen
Bulgarian Organic Products Association
CELL
Centre of Environmental Activities
Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy
(CEPTA)
Coalition Living Earth
Collectif Objectif Zéro OGM (OZO)
Dachverband für Natur– und Umweltschutz
De Landgenoten
De Natuur en Milieufederaties
Deafal ONG
Det Fælles Bedste
Druživa, o.z.
Égalité
EKOTREND Slovakia – Zväz ekologického
poľnohospodárstva
Fairwatch

Federazione Nazionale Pro Natura
Fundacija Alica
Foundation AgriNatura for Agricultural
Biodiversity (Fundacija AgriNatura)
Foundation for Environment and Agriculture
Foundation for Organic Agriculture
BIOSELENA
France Nature Environnement (FNE)
Friends of the Earth (SPZ)
Fundación Savia por el Compromiso y
los Valores
Fundacja Strefa Zieleni
Fundacja Zielone Światło (Green Light
Foundation)
Gen-ethisches Netzwerk e.V.
Générations Futures
GM Freeze
GMWatch
Grøn Hverdag
Groupe International d'Études
Transdisciplinaires (GIET) IG
Lebendige Vielfalt
Iniciativa My sme les
Instytut Spraw Obywatelskich (the Civil
Affairs Institute)
ISDE, Associazione Medici per l'Ambiente
LandschappenNL
Legambiente
Mediterranean Institute for Nature and
Anthropos (MedINA) Miljøbevægelsen
NOAH
Natagora
Natur og Ungdom
Nature et Progrès
Naturvernforbundet (Norwegian Society for
the Conservation of Nature)
občianska iniciatíva Slovensko bez GMO
OGM dangers
Økologisk Norge
Organic Agriculture Association
OZ Vidiacky parlament na Slovensku
Pesticide Action Network Netherlands
Polish Ecological Club Save Our
Seeds
Schola Campesina Aps
Seeds4All
Slovenský zväz záhradkárov Republikový
výbor o. z.
Slow Food Italia
Slow Food Luxembourg
Slow Food Pressburg
Sociedad Española De Agricultura Ecológica
Y Agroecología (SEAE)
Solidagro
Społeczny Instytut Ekologiczny (Social
Ecological Institute) Terra Nuova
Terra!
The Development Fund
The Norwegian Society of Rural
Women
Vidiecka Platforma
VigilanceOG2M

Voedsel Anders
ZMAG
Zophoros
Zukunftsstiftung Landwirtschaft

INÉ

AgroCert s.r.o.
Agroecological Network of Greece
(Agroecology Greece)
Asociación ECOVALIA
Bio Garancia Kft
Biodistretto della Via Amerina e delle Forre
Coordinamento Zero OGM
Dachverband Kulturpflanzen – und
Nutztiervielfalt e.V.
European Consumers APS
Fondazione Italiana per la Ricerca in
Agricoltura Biologica e Biodinamica (FIRAB)
ÖMKi, Hungarian Research Institute of
Organic Agriculture
Pour une Écologie Populaire et Sociale
(PEPS)
Réseau Semences Paysannes
RIES Rete Italiana Economia Solidale
Robin Food Coalition
Velt
Werkgroep Natuurlijk Imkeren (WNI)